

Nr 68.

Av herrar **Senander** och **Holmberg**, *angående ändring av bestämmelserna om statsbidrag till skolmåltider.*

Införandet av fria skolmåltider var en synnerligen uppskattad reform. Genom statsbidragen kunde man även förutsätta, att utgiftsbelastningen för kommunerna icke skulle bli större än att reformen skulle kunna genomföras över hela linjen.

Bestämmelserna beträffande statsbidraget har emellertid utformats på ett sätt som ofta leder till en minskning av statsbidraget samtidigt som utgifterna för kommunerna stiger i takt med genomförandet av reformen.

Detta beror på att statsbidraget bundits till respektive kommuners skatteunderlag. I den mån skatteunderlaget stiger minskas statsbidraget. Detta för till sådana konsekvenser, att statsbidraget förlorar sin betydelse och motverkar strävandena att genomföra reformen i full utsträckning.

För att illustrera detta förhållande skall följande exempel från Göteborg anföras. I 1953 års budget hade staden en kostnadsökning för skolmåltider enbart på folkskolestyrelsens stat på 732 000 kronor. Samtidigt minskade statsbidraget med 390 000 kronor. Bidraget utgjorde då 10,5 öre per måltid.

För innevarande budgetår har kostnadsökningen beräknats till ytterligare 585 000 kronor genom prisstegringar och utökning av antalet bespisade barn. Men statsbidraget minskar ytterligare med 290 000 kronor. Det har nu sjunkit till den löjligt låga siffran av 4,9 öre per måltid.

Här är icke medräknade de betydande kostnaderna för de statliga läroverken. I vissa av dem kostar varje måltid 1:25 kronor. Statsbidraget är som nämnt 4,9 öre.

Det skall inte bestridas att en riktig tanke ursprungligen legat till grund för åtgärden att binda statsbidraget till skatteunderlaget. Utan tvivel har detta betytt åtskilligt för de fattigare kommunerna. Men icke förty visar exemplet från Göteborg — och liknande förhållanden torde råda även för andra orter — att systemet icke är rättvist. Skatteunderlaget har som bekant stigit mest som en följd av penningvärdeförsämringen och icke främst som en följd av stigande realinkomster. Penningvärdeförsämringen tar sig automatiskt uttryck i en stegring av skatteunderlaget. Det stegrade skatteunderlaget är därför icke en mätare på ett verkligt förbättrat ekonomiskt läge, som skulle kunna motivera en minskning av statsbidraget. En ökning av skatteunderlaget på grund av penningvärdeförsämring elimineras av en motsvarande ökning av kommunernas utgifter.

Det bör därför fastställas en minimigräns, som ger möjlighet åt kommu-

ner med ett högre skatteunderlag att få ett rimligt statsbidrag för skolmåltider.

Med anledning av vad här anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av statsbidragsreglerna för skolmåltider, att statsbidraget fastställas till lägst 50 procent av bidragsunderlaget.

Stockholm den 20 januari 1954.

Knut Senander.

Helmer Holmberg.
